

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28.— Cor.
Pe jumătate an 14.— "
Pe 3 luni . . . 7.— "
Pe o lună . . . 2.40 "
Pentru România și
străinătate:
Pe un an . . . 40.— franci.
Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

REDACTIA
și ADMINISTRATIA
Strada Zrinyi Nrul 1/a

INSERTIUNILE
se primesc la admini-
strație.
Mulțumite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.
Manuscrisurile nu se î
napolază.

ROMÂNUL

Puterile europene nu permit Rusiei stăpânirea Dardanelelor.

Arad, 5 Martie.

Directivele politice ale fiecărei națiuni sunt dictate întotdeauna de interesele sale particulare, naționale. Indată ce atitudinea cutărei națiuni în învălmășagul politicii mari nu e determinată de aceste interese, ajunge să fie exploatată în interesul propriu al altora și în consecință ușor poate ajunge și la catastrofă națională.

Rolul ce-l au aceste interese în politica mondială se desprinde foarte evident din relațiunile națiunilor beligerante ale triplei-înțelegeri. Fiecare își are interesele și idealurile sale amenințate ori stânjenite în realizarea lor de acelaș dușman comun. Nu comunitatea sau identitatea intereselor Angliei, Franței și Rusiei a determinat aceste puteri la o acțiune comună, ci identitatea obstacolului: acelaș „vrășmaș” comun!

„Gândul de a putea ieși la larg din Marea Neagră o frământă pe Rusia de atâta vreme!

„Viitorul de aur al Rusiei pe Marea Neagră și la porțile Constantinopolului tot mai tare se apropie de realizare”, a spus primul-ministru rus d. Goremkîn, la deschiderea Dumei.

Interesele tuturor celorlalte puteri europene, însă, nu pot admite ca Rusia să devină cândva stăpâna trecătorilor dela Constantinopol și a Dardanelelor.

Declarația primului-ministru rus a produs o nouă complicație în desfășurarea evenimentelor. Dacă Rusia ar ajunge în posesiunea Dardanelelor, ocupându-le militarmente, toate celelalte puteri ar protesta ca strâmtorile să formeze posesiunea Rusiei, pe care, însă, de acolo numai un al doilea război, eventual, ar putea să o scoată; iar, în cazul acesta aliatele ei de astăzi ar fi acele cari ar lupta împotriva ei!

Dar iată cum lucrează politica înaltă!

Ca să preîntâmpine o astfel de deslănțuire nenorocită a evenimentelor, flota aliată anglo-franceză a început a forța calea spre Constantinopol prin bombardarea fortărețelor și, ca să-și poată ajunge mai ușor scopul, se nizuiesc să debarce și pe uscat pentru ca astfel să-și poată asigura mai ușor înaintarea. Bombardarea respective ocuparea Dardanelelor de către flota anglo-franceză înseamnă spulberarea planurilor rusești. Scopul Angliei, precum și a celorlalte puteri e ca aceste strâmtori să se internaționalizeze; iar Rusia nîcînd nu va putea să fie stăpână peste ele, — precum nici nu e de dorit.

Bombardarea cu atâta forță și intensitate a Dardanelelor de către flota anglo-franceză a făcut ca ochii lumii să se îndrepte deodată cu interes potențat către acest punct, petrecând cu atențiune efectul operațiunilor, cari, apoi, va fi decizător pentru deslănțuirea complicațiilor ulterioare.

Banca Națională și regele Carol.

Se anunță din București:

Consiliul de administrație al Băncii Naționale, întrunindu-se înainte de a face darea de seamă a gestiunii sale financiare, a relevat cel mai important eveniment din cursul anului încheiat, moartea regelui Carol în chipul următor:

„Evenimentul care în România predomină anul 1914 fu moartea M. S. regelui Carol I.

Cea mai lungă domnie — la neamul românesc — a Lui a fost.

Cea mai rodnică — asemenea.

Totul în cei 48 de ani ai domniei regelui Carol I a fost făcut sau refăcut.

Dintr'un stat vasal s'a clădit un regat independent și respectat.

Regele Carol I a părăsit viața în liniștea și tăcerea neașteptatului și tot în liniște și cu consimțământul unanim s'a făcut transmiterea coroanei la moștenitorul constituțional M. S. regele Ferdinand.

Fapt unic în istoria noastră națională și care încunună și ilustrează munca îndelungată a marelui rege dispărut.

Murind cum a murit și când a murit regele Carol I pare a fi voit să zică poporului român: acum ești matur, acum poți să-ți îngrijești interesele, să-ți destini și crezi viitorul.

Program și misiune grea a lăsat El poporului român, dar mijloacele de-a le realiza nu-i lipsesc: le-a creat El.

Banca Națională a României, care — ca și toate instituțiunile financiare active — a luat ființă, s'a întărit și a progresat sub domnia marelui Rege a crezut că e o datorie de recunoștință de-a lua inițiativa pentru înfiptuirea uneia dintre marele Lui dorinți, creând o instituțiune care să poarte numele regelui Carol I și al căreia scop să fie de-a întări neamul românesc, păstrându-i prețiosul capital omenesc, ce el își crează.

In acest scop — și crezând a răspunde sim-

Oșteanul și drapelul.

De G. COȘBUC.

De demult, de tîine, taica
Imi spunea mereu povești,
Ca de steaua cea mai mîndră
A oștirii românești;

Și pe cât mi-aduc aminte,
Pomenind numele tău,
Se 'nchina precum se 'nchină
Un creștin lui Dumnezeu.

Imi spunea că în altarul
Patriei nu-i alt odor
Mai de preț decât drapelul
Unui neam biruitor.

„Pânza ta”, zicea bătrînul,
Un graiu blînd și mîngaios,
„E cinstită ca și giulgiul
„Sfînt al Domnului Hristos”;

Și-apoi, cică'n țesătura-ti
De mătase s'a 'ntrupat

Cerul zilelor de vară
Limpede și nepătat,

Spicu 'mbelșugat al holdel,
Ce se leagănă de vînt,
Sîngele ce-a curs spre slava
Strămoșescului pămînt.

Avusese el norocul
Să te poarte fluturînd
In războiu, când prin văzduhuri
Treceau plumbii șuierînd;

Și-acum, poate nu mă'l crede,
Stînd de streală lîngă tine
Mă gîndesc la bietul taica
Și s'aprinde dor în mine:

Să te port și eu odată
In vîrtejul bătăliei,
Că ești nou și ți-ar sta bine
„Crucea Stelei României!”

(„Alb...)

Iubitele voevozilor.

Doamna Stana otrăvește pe Ștefăniță-Vodă.

După moartea părintelui ei Neagoe-Vodă, întîmplată în anul 1521, Domnița Stana este dată de soție lui Ștefan cel tînăr, domnul Moldovei (1517—1527 Ianuarie 14).

Nunta aceasta a avut de urmare un război între domnii celor două țări surioare. Moldova și Tara Românească.

Neagoe-Vodă — făgăduise, așa se spune — încă de pe când trăia, ca cea mai mare din fetele sale să o dea domnului Moldovei de soție. Acesta, fie că aurise de firea cea rea a domniței Stana, fie că dorea pe cealaltă fată a lui Neagoe, pe Roxandra, pe care a luat-o Radu-dela-Afumați, destul că deschise acestuia războiul.

Fetele lui Neagoe, ne spune nuntial apostolic de pe aceea vreme, baronul italian Burgio, erau în puterea regelui Ungariei.

Regele pentru a lega pe cei doi Voevozi, a poruncit ca una din fetele lui Neagoe să fie dată lui Radu-dela-Afumați și cealaltă voevodului Moldovei.

Această înțelegere s'a făcut cunoscut domnului Transilvaniei care era vecinul ambilor

temintelor de recunoștință ale țării și ale d.-v. către marele Rege trecut la nemurire, Banca Națională a destinat și a înscris între cheltuielile anului 1914, suma de o jumătate milion pentru înființarea numitei instituțiuni sau înzestrarea uneia existente.

Aprobăm, — suntem siguri — inițiativa noastră și o vor aproba și susține toate instituțiunile financiare din țară. Unele ne-au dat deja adesiunea lor, celelalte nu vor lipsi credem de a reclama partea lor la această acțiune de datorită recunoștință.

Imprejurările au voit ca M. S. regele Carol I. să lase Băncei Naționale cea din urmă înfățișare a figurei sale în portretul executat de artistul Flaneng portret pe care M. S. îl admira și pentru care binevoise a poza, chiar în luna Aprilie 1914.

Li suntem recunoscători că ne-a hărăzit nouă acest duos odor pe care-l vom păstra și înconjură cu o pioasă venerațiune, ca amintire vădită a osebitei considerări ce M. S. regele Carol I. acorda Băncei Naționale și a susținerii cu care totdeauna a onorat-o”.

70 Vasiliu Fusar
George Lază, 1 copil
Stefan Lază, 2 copii
Antoniu Marchișiu
Mastei Szabó, 3 copii
75 Nuțu Firtea, 2 copii

Comunicat prin: Vasile Marchișiu.

Jertfa Românilor pentru tron și patrie!

Lista soldaților Români din comuna TĂMAIA, comitatul Sătmar, pe câmpul de luptă.

George Marchișiu, 1 copil, (mort)
Nuțu Tarta, 2 copii
Lică Bușecan, 2 copii
George Vălean
George Chișu, 3 copii
Nuțu Leșe, 4 copii
Stefan Bran, 1 copil
Nuțu Bran, 2 copii, (rănit)
Găvrilă Bușecan
10 Găvrilă Firtea, 1 copil, (rănit)
George Firtea, 1 copil
George Fănațan, 3 copii
Găvrilă Firtea, 3 copii, (mort)
George Firtea, 2 copii, (rănit)
Mihail Firtea, 2 copii
Nuțu Bran
Nuțu Pop
Zaharie Chișu
Vasiliu Bușecan, 4 copii
20 Teodor Duma
Găvrilă Bușecan, 4 copii
Antoniu Gitta, 1 copil
Monu Rață, 4 copii
Stefan Gitta
Ilie Vălean
Nuțu Chișu, (rănit)
George Fănațan
Ioan Vălean, 2 copii
Iosif Lază
30 George Russu, 2 copii (rănit)
Nuțu Duță, 4 copii
George Duma, 3 copii, (rănit)
Vasiliu Firtea
Augustin Rață, 1 copil
Nicolae Pop, 2 copii, (rănit)

George Bușecan
Nuțu Bușecan, 3 copii
Nuțu Chișu, 2 copii
George Pop
40 George Chișu, 1 copil
Simeon Berințan, 3 copii
Găvrilă Chișu, 1 copil
Stefan Duma
Nuțu Gitta, (rănit)
Simeon Bolos, (rănit)
Vasiliu Fusar, 1 copil
Longin Marchișiu
George Marchișiu
Stefan Luran, 1 copil
50 Vasiliu Marchișiu, 2 copii
George Marchișiu, (rănit)
George Bușecan, 1 copil
Vasiliu Maximu, 2 copii
Vasiliu Duma
Vasiliu Bancu, 2 copii
Nuțu Luran
George Zsurzse, 1 copil
George Luran
Vasiliu Luran
60 Nuțu Firtea, 1 copil, (prins)
Vasiliu Firtea
Vasiliu Gitta, 1 copil
Nuțu Firtea
Vasiliu Bud
Nuțu Marchișiu, 1 copil
George Șova
Miculae Făt, 1 copil
Simeon Firtea
Vasiliu Firtea

Răsboiul.

Telegrame oficiale.

Biroul telegrafic ungar ne trimite spre publicare următoarele telegrame oficiale:

Budapesta. — Dela cartierul principal se anunță: Lângă Biala, spre sud-ost dela Zaklinow am respins ieri, după lupte sângeroase trupele rusești ce avansau.

La dreapta și la stânga văii Laborcz precum și pe înălțimile, ce se găsesc spre nord dela Ciena, continuă luptele și în unele puncte se dau chiar și noaptea. În tot locul unde trupelor noastre le-a reușit să câștige teren, dușmanul pornește mereu contraatacuri, dar îl respingem totdeauna sângeros. Rușii au încercat mai cu seamă dealungul drumului ce duce la Baligrod să înainteze cu forțe mari folosindu-se de viscolul des de zăpadă. Atacul lor, venind ei foarte aproape de noi, s'a prăbușit în sfârșit cu totul în focul mitralierelor și tunurilor noastre, cari le-a cauzat mari pierderi.

Pe celelalte fronturi nu e nici o schimbare esențială și se dau numai lupte de artilerie.

În jur de Przemyśl e liniște.

Berlin. — Dela cartierul principal german se anunță: Un vapor francez ce avea să ducă muniție la Nieuport, a fost condus de echipajul beat spre Ostende, unde incendiându-se s'a scufundat. Marinarii răniți i-am salvat.

Pe înălțimea Loretto, spre nordvest dela Arras, trupele noastre au cucerit o pozițiune a dușmanului în lungime de 1600 metri, am făcut prizonieri 8 ofițeri și 568 soldați de rând și am capturat 6 mitraliere și 6 tunuri, calibru mai mic. Contraatacurile dușmanului le-am respins după amiazi.

Am respins cu ușurință și noile atacuri făcute de Francezi în Champagne.

În pădurea Argonne, spre vest dela St. Hubert, am cucerit, cu prilejul contraatacului francez, un tranșeu al dușmanului.

Deasemenea a eșuat și atacul Francezilor, făcut în pădurea Cherny.

Una dintre știrile lansate în toată lumea de

domni români. Acesta hotărăște ziua nunții, având gândul să tie înțelegerea cu domnul Moldovei, adică să-i dea dintre copile pe cea care îi va plăcea mai mult.

O întâmplare făcu ca domnul Moldovei, să nu poată veni în ziua hotărâtă, căci Tătarii năvăliseră în Moldova și el le ieșise în cale. Trimise deci un sol la Voivodul Transilvaniei să-l ierte și să-l roage ca să-i dea o amânare.

Acesta voia să-și țină cuvântul, dar Radu dela Afumați înșeală pe un talmaciu și ia pe Ruxandra de soție, iar pe Stana i-o lasă lui Ștefăniță.

Intors din expedițiunea împotriva Tătarilor, Ștefăniță a trimis soli la regele Ungariei și la Voivodul Transilvaniei pentru a se plânga că i s'a făcut nedreptate și nu s'a ținut învoiala dela început aprobată de către regele Ungariei, iar pe de altă parte a pornit războiul împotriva lui Radu dela Afumați (St. Nicolaescu: „Documente slavo-române”).

Din această povestire vedem că Ruxandra s'a măritat după Radu dela Afumați la 11 Ianuarie 1526, iar Stanca după Ștefăniță-Vodă domnul Moldovei. Ruxandra era mai mică și mai frumoasă decât Stana. Pe Ruxandra o voise domnul Moldovei dar soarta o destinase lui Radu.

Soarta însă nu greșise de fel căci ea potrivea de minune pe Ștefăniță și pe Stana. Despre dânsul cronică moldovenească ne spune că „întru

tot sămăna cu firea moșu-său, lui Ștefan-Vodă cel bun, că la războaie îi mergea cu noroc că tot isbândea, și lucrul său îl știa a-l purta, măcar că era tânăr de zile și era un om mândru, și prea lesne vărsător de sânge”.

În vremea domniei lui Ștefăniță și a Stanei se întâmplă una din acele drame ce sgudui întreaga Moldovă dela un capăt la altul și avu răsunet și peste graniță.

Bătrânul hatman Arbore, care cârmuise țara în vremea copilăriei lui Ștefăniță, ținând de rău pe tânărul voevod și pe soția sa, pentru faptele lor, fu omorât fără măcar să fie judecat.

O asemenea faptă băgă groază în tot boerul, mai ales că Ștefăniță crescuse pe palmele celui omorât.

Mânia Domnului nu se potoli decât după ce omorî și pe cei doi fii ai nenorocitului hatman.

Nu știm dacă la această dramă a luat parte și Stana; este un punct la care istoria rămâne mută.

Dar cunoscându-i firea putem întări că a avut și ea partea ei la această dramă.

Acesta ne întărește și mai mult în credința noastră căci cronicarul moldovean Ureche ne spune că Ștefăniță Vodă a fost și el la urmă otrăvit de soția sa.

Cronicarul Constantin Căpitanul vorbind de această faptă spune: „Zeu de treabă jupânească Moldoveancă să-și omoare bărbatul”!

Și nu știa bietul că dna Stanca nu era mol-

doveancă ci din Tara Românească, fata lui Neagoe-Basarab.

După otrăvirea lui Ștefăniță scaunul Moldovei a fost dat de către boerii țării lui Petru, fiul lui Ștefan cel Mare, făcut cu o târgoveată din Hârlău numită Maria Rares.

Doamna Stana, după moartea lui Ștefăniță se întoarse înapoi în moșia părintelui ei și se retrase la Curtea de Argeș.

Dar firea ei neastâmpărată nu găsi nici aci odihnă.

Tradiția păstrată între călugării dela această mănăstire spune că Stana a despoiat biserica tatălui și a mamei sale de sfintele icoane. (St. Nicolaescu: op. citat).

Dânsa moare la mănăstirea Curtea de Argeș, după ce se călugări, la 8 Februarie 1531 și este înmormântată acolo.

Epitaful mormântului său glăsuiește:

„Răposat-au roaba lui Dumnezeu doamna Stana, fiica lui Ion Basarab Voievod și a doamnei lui Despina, și fosta doamnă lui I. Ștefan Voievod; iar la moarte a primit chipul ingeresc și s'a numit cu numele său monahia Sofronia, în anul 7039 (1531) luna Februarie 8 zile”. (St. Nicolescu: op. citat).

D. Caselli.

pe turnul Eiffel spune că Francezii au puscat cu succes o coloană germană, când trecea peste înălțimea Taure. Exceptional trebuie să confirmăm știrea aceasta. Coloana împuscată a fost însă compusă din prizonieri francezi, dintre cari 38 au căzut, iar 5 au fost răniți. Pe câmpul de războiu din ost, spre nordvest dela Grodno, atacurile Rușilor, lovindu-i focul nostru în coaste, au eșuat.

Spre nordvest dela Lomza au eșuat deasemenea atacurile Rușilor, cari au avut mari pierderi.

Spre sud dela Chorzile și Miszyniec, precum și spre nordvest dela Krasznisz, Rușii atacă din nou. În celelate puncte nici o schimbare.

Atentat împotriva regelui Greciei.

București. — Se anunță din Sofia: După o telegramă din Atena, poliția de acolo l'a arestat pe Athanasios Cucoi, șeful bande din Epir, care voia să săvârșească un atentat împotriva regelui grecesc. Se crede că șeful bandei epirote a înebunit, dar nu e exclus că atentatul a fost pus la cale din motive politice.

Nouă lupte la Soissons.

Haga. — Corespondentul ziarului „Daily News” din Paris scrie că Germanii iarăși apasă de câteva zile cu putere asupra frontului francez dela Soissons. Germanilor le-a succedat să apropie tunurile și mai mult de Soissons. Începând din 27 Febr. artileria germană a dărâmat în Soissons 250 edificii. Aceeș mai spune că în acest front se așteaptă sosirea tunurilor grele englezești.

Grecia în ajunul unei acțiuni armate.

Berlin. — Se anunță din Atena: D. Venizelos ocupându-se de invazia Albanezilor în Serbia, a făcut importante declarațiuni asupra legăturilor Greciei cu Serbia.

— *Grecia nu poate rămâne indiferentă* — a zis d. Venizelos, — *față de năvălirile Albanezilor pe teritoriul Serbiei.*

Este drept că tratatul nostru de alianță cu Serbia nu ne obligă să o ajutăm pe aceasta, decât atunci când este atacată de vre-o armată regulată a unui stat balcanic, cu toate acestea dacă atacurile Albanezilor devin serioase, Grecia, va veni în ajutorul Serbiei.

Urăm Serbiei să fie complet victorioasă și să nu aibă nevoie pentru moment de sprijinul nostru armat, pentru ca armata Greciei să fie intactă și gata în vederea marelui lupte decisive ce se prevede că va fi angajată în altă direcție și aceasta cât de curând.

Declarațiile d-lui Venizelos reproduse de ziarul „Macedonia” din Salonica au făcut mare impresie la Sofia unde sunt viu comentate.

După d. Venizelos, *Grecia e în ajunul unei acțiuni armate.*

București. — Din Atena se anunță, că Grecia face mari mișcări de trupe în vederea intrării în acțiune. O mare aglomerație de trupe se îndreaptă spre granița greco-bulgară.

Rușii au retras trupe dela Ducla.

Ungvár. — În munți ninge ziua-noaptea fără întrerupere, drumurile sunt nepracticabile, iar tranșeele sunt dimineată îngropate în zăpadă. Detașamentele de skii, îmbrăcate în mantale albe operează excelent. Spre vest dela Ujoc e în curgere de alaltăieri o luptă violentă. Atacurile noastre ne-au adus succese locale și stăm pe întreg frontul foarte bine. Rezultatul încă nu e hotărât. Foarte violent se dă lupta spre nord de Cina, unde am ocupat cu asalt bravuros o înălțime. Spre sud dela Nistru se dau asemenea lupte violente. La Ducla a mai slăbit vehemența luptelor. Rușii au retras trupe de aici. Pierderile noastre sunt relativ mici, câtă vreme Rușii au lăsat pe câmpul de luptă un număr enorm de morți și răniți.

Ofensiva noastră în Sáros.

Eperjes. — În ținuturile cele mai nordice ale comitatului Sáros am pornit luni atacul împotriva Rușilor. Lupta se dă cu furie desperată și trupele noastre avansează mereu.

Lupte pe întreg frontul.

Muncaciu. — Rușii simțesc tot mai mult că trupele noastre ce înaintază din toate părțile Carpaților le periclitizează în chipul cel mai serios rezultatele operațiunilor lor, obținute până acum și de aceea și-au îndreptat spre Carpați toate rezervele, ce le au la dispoziție, pentru ca să oprească înaintarea trupelor noastre. De vre-o câteva zile Rușii dau atacuri vehemente împotriva frontului nostru și încearcă în toate punctele să ne spargă pozițiunile noastre întărite, dar eroismul trupelor noastre și situația bine aleasă a pozițiunilor noastre le zădărnicește toate încercările.

Stanislau în două posesiuni.

București. — „Dimineatei” i se comunică din Mamornita: După știrile particulare sosite aci, la Stanislau se dau, de 3 zile, lupte desperate. Stanislau, orașul e teatrul luptelor. Jumătate din oraș e în mâna trupelor austro-ungare, iar cealaltă jumătate în mâna Rușilor.

Ce urmărește Bulgaria?

București. — Ziarul „Viitorul” publică importante declarațiuni ale unui membru al majorității parlamentare bulgare, asupra chestiunii când va intra Bulgaria în acțiune.

Fruntașul bulgar a spus că *Bulgaria păstrează neutralitatea, dar nici într'un caz nu va fi definitivă, deoarece interesele Bulgariei în Macedonia sunt foarte mari și ea trebuie să ocupe partea locuită de Bulgari.*

Fruntașul bulgar adaogă că *dacă Grecia va căuta să ocupe sub orice formă Macedonia, Bulgaria va porni împotriva ei.*

Macedonia nu trebuie să fie decât bulgărească și chiar dacă în urma ofensivei din Serbia trupele austro-germane vor ocupa și Macedonia, Bulgaria va reclama acest teritoriu pentru ea, și va cere evacuarea lui.

În cazul din urmă nu va fi o ieșire din neutralitate ci o ocupare militară fără nici un caracter de ostilitate împotriva Serbiei, deoarece acel teritoriu nu-i va mai aparține din momentul ce trupele austro-germane îl vor ocupa.

În această chestiune un fruntaș al opoziției a spus că *Bulgaria va trebui să se alipească de tripla-înțelegere, pentru că orice atitudine dușmănoasă față de Rusia, va provoca în Bulgaria o revoltă.*

Bulgaria va fi condusă în momentul decisiv de un guvern național și va obține teritoriile ce i se cuvine de drept.

Rusia despre atitudinea României.

București. — Ziarul rus „Nowoje Wremja”, organul lui Sassanow, lămurește într'un articol de fond, în mod clar, pasagiul din discursul lui Sassanow despre atitudinea României.

Ziarul regretă că ministrul a fost silit să îmbrace gândirea sa cu cuvinte diplomatice bine cumpănite și spune: „*În ceea ce privește planurile noastre, putem să ne biziim pe puterea noastră militară. Ar fi de sigur mai corespunzător cu scopul nostru, dacă am considera România, nu ca un stat neutru, ci ca un factor negativ. Grație artei diplomației germane, România, cu toate interesele actuale ale țării nu este cu noi, ci contra noastră și nu ne rămâne altceva decât să considerăm pe Români ca dușmanii noștri.*”

Intrunirea dela clubul conservator-democrat român.

București. — Aci s'au întrunit la clubul conservator-democrat comitetul executiv și parlamentarii conservator-democrați, sub președinția d-lui Take Ionescu. D. Take Ionescu a recomandat asistenței cea mai strictă discrețiune, astfel că nu se știe ce s'a hotărât.

Se spune totuș că d. T. Ionescu ar fi declarat că *n'a sosit încă momentul unei intervențiuni parlamentare din partea conservatorilor-democrați și a rugat pe parlamentari să păstreze atitudinea de până acum în chestia externă, și să aibă încredere în conducerea superioară a partidului, deoarece e aproape sigur că România va intra în acțiune pentru realizarea idealului național.*

Parlamentarii au cerut d-lui Take Ionescu

o mai largă acțiune în parlament în ceea ce privește proiectele de legi de ordin intern.

Consiliu de coroană în Atena.

Atena. — Ieri a avut loc sub președinția regelui un consiliu de coroană, în care s'a discutat situația externă. Au luat parte la acest consiliu 4 foști prim-miniștri. Actualul prim-ministru a dat lămuririle necesare și a arătat punctul de vedere al guvernului. Consiliul de coroană a ascultat și părerea șefului statului major. S'a hotărât reactivarea generalului Dumanios, care va fi numit șef al statului major. Vineri consiliul de coroană va continua discuția.

Grecia refuzând cererea Angliei, de a trimite trupe grecești în ajutor, a admis ca în Kefalonia și Sirta să se deschidă birouri engleze de înrolare. Fiecare grec, care se va înrola va primi soldă pe două luni și pelângă aceasta 130 silingi. Mercenarii înrolați astfel vor fi transportați în 24 Februarie pe insula Malta, de unde, după ce vor fi instruiți, vor fi duși în Flandria.

Înțelegere româno-rusă(?)

Viena. — „Journal de Geneve” aduce știrea că între România și Rusia s'ar fi încheiat o convenție în următoarele condițiuni:

În schimbul neutralității României, Rusia consimte ca România să anexeze ocupându-le teritoriile din Austro-Ungaria locuite în majoritate de Români.

Telegrama aceasta fiind publicată și în „Journal des Débats”.

În legătură cu aceasta ziarul „Tribuna de Geneva” spune că la Budapesta se încearcă să se previe intrarea României în acțiune și se urmărește ideea unei organizațiuni similare cu aceea a Croației pentru Transilvania.

Ar fi vorba să se dea libertatea Românilor din Transilvania și chiar s'ar fi format o comisiune de Maghiari și Români care lucrează pentru popularizarea acestei idei.

Ziarele de aici și Berlin publică toate acest svon, declarând însă că el este o născocire a fanteziei.

Diferite.

— Tarul a primit în audiență pe generalul Pau, care mai târziu a fost apoi oaspe la prânz la ambasadorul francez.

— După cum se anunță din Washington în ședința de ieri a congresului s'a făcut propunerea, ca toate statele neutrale să fie convocate la un congres care să provoace pe beligeranți să se întrunească într-o conferință, în care să se ia măsuri de urgență pentru sistarea ostilităților.

— Guvernul Canadei a luat dispoziții ca alți 120 mii de recruți să fie trimiși în ajutorul aliaților.

— După cum se anunță din Atena, dispoziția acolo e tot mai încordată! Intervenționistii cer ca Grecia să se alăture imediat la tripla antantă.

Conflictul chino-japonez.

Ziarul „New-York Herald” anunță în ediția sa parisiană, că a doua flotă americană a plecat în Oceanul Pacific și că flota americană din Shanghai a fost întărită cu 6 crucișătoare din a doua flotă.

„Berliner Tageblatt” află din Tokio, că admiralitatea japoneză a rechemat toate crucișătoarele japoneze din străinătate. Mobilizarea secretă continuă. Multe vapoare au fost cumpărate, prin intermediari, de guvernul japonez, spre a servi la transporturi de trupe.

Cu toată tăcerea autorităților, este lămurit, că Japonia face pregătiri de războiu importante.

Ziarul „Times” află din Peking cu data de 13 st. n., că la conferința chino-japoneză delegații chinezi au declarat că sunt gata să reia discuția cu privire la Santung. Contrapropunerile Chinei refuzate de Japonia erau: realizarea pretenției făgăduitei a Japoniei de a restitui Tsingtao Chinei, de a restabili statul quo la Santung prin retragerea trupelor japoneze. Delegații japonezi au insistat asupra recunoașterii pozițiunii speciale a Japoniei în Manducuria meridională, în Mongolia orientală și în interiorul Chinei declarând că Japonia aspiră la dominațiune în acele regiuni. A relevat că recunoașterea pretențiunilor japoneze ar echivala cu închiderea acestor regiuni pentru comerțul și industria altor puteri.

Ziarul „Daily Chronicle” primește din To-

kio stirea că Japonia face mari pregătiri militare. În şantierile militare se lucrează cu hărnicie. Năvile de războiu japoneze, cari se aflau acum câteva săptămâni în apele Mării de Sud au fost aduse în porturile japoneze şi vor pleca în curând în apele chineze. În ultimele săptămâni ar fi fost imbarcaţi 20 mii de oameni de infanterie pe 14 nave de războiu ce stau gata. 35 de vase japoneze fac cercetări de-a lungul coastelor Chinei. (A. T. I.)

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 5 Martie n. 1915.

Moștenitorul nostru de tron și Românii. D. P. P. ni-a pus la dispoziție o epistolă primită de pe câmpul de războiu, din Galiția, dela nepotul d-sale H. sublocotenent, din care reținem următoarele:

„Astăzi a fost la noi Alt. Reg. Moștenitorul de tron și am avut fericirea de a mă agrăi și pe mine ca comandant de companie de gardă. S'a interesat mult de Români. Iar pe generalul G. care conduce regim. 31 și 64 l-a întrebat că: ești mulțumit cu Românii? Acesta a răspuns: „Sehr zufrieden”, (adecă: „foarte mulțumit”). (G. Tr.).

Congregația comitatului Caraș-Severin. Cetim în „Drapelul”: „Congregația de Joi”. În fine o congregațiune cum nu știam să se fi mai pomenit în comitatul nostru. Nici interpelații și nici discursuri. Afară de referenți, cari au spus ce au avut de spus, cu o grabă vertiginoasă, nimeni n'a luat cuvântul. Puținii membri de față abia puteau urmări pe program șirul obiectelor și cu toate că a trebuit să se întrerupă ședința pentru alegerea cu vot secret — în sensul legii — a noului comitet central, totuși s'a mântuit întreaga ordine de zi în 40 minute. Adevărat că și ordinea zilei a fost scurtă. Abia 52 obiecte.

Cea mai importantă hotărâre a fost negreșit, măsura luată — la propunerea vicecomitetului — de a se asigura pentru populația agricolă din comitat sămânța necesară pentru sămânăturile de primăvară. Hotărârea luată fără desbatere autorizează comunele să acopere cu împrumuturi, din ori care fond comunal, trebuințele de semințe. Iar unde nu dispun comunele de fonduri, se pot lua împrumuturi din fondurile comitatense, anume din banii elocaiți la bănci. Iar pentru a nu întârzia, este autorizat vicecomiteele, ca îndată să facă comande în preț de 40 mii cor., anticipându-i-se și autorizația de a revizui toate hotărârile comunale în această materie, așa ca în întregul comitat să se procedeze uniform și după aceleași principii. Sămânța se va da împrumut singuraticelor pe lângă giro-ul comunei politice în cele mai avantajoase condiții.

E bine ca de acum să se aducă aceasta la cunoștința tuturor, ca toți cei ce doresc să aibă sămânță, să se înscrie la comună, relativ la brațele muncitoare și mașini, unde se va declara trebuința, se îngrijește comitetul comitatens, după cum am anunțat deja aceasta de mai înainte. Astfel s'au luat toate măsurile ca recolta anului curent să fie asigurată.

D. Dr. Aurel Novac, avocat în Pecica-rom. a dăruit elevilor silitori din cl. V—VI dela școala noastră confesională ort. rom. 40 buc. „Rugăciunile școlarilor și cântări bis.” de Nicolae Ștefu. Marinimosul dăruitor primească și pe această cale mulțumită sinceră. — În numele conșcolarilor: **Ștefan Ponta**, elev de cl. VI pop. rom.

Viteja infanteristului Ioan Jurca dela reg. 61. „Temesvári Hirlap” aduce descrierea cum infanteristul **Ioan Jurca**, cu cei doi soți ai săi: caporal **George Umpiu** și infanterist **G. Ambrus**, trimiși ca patrulă pe câmpul de luptă din Galiția, au făcut într-o comună 36 soldați ruși prizonieri, între cari 13 Români basarabeni, 8 Ovrei și restul Ruși din Caucaz. Ajungând în comuna C.... a văzut într-o colibă din capul localității Jurca un soldat rus și năvălind înăuntrul, când să tragă foc, a zis soldatul rus pe românește: „Pune jos pușca frate!” Era Român basarabean. Cu ajutorul acestuia a prins și restul de soldați ruși din acea localitate. Rănit mai târziu în luptă, s'a vindecat Jurca în spi-

talul din Budapesta. Acum stă să plece iar înapoi pe câmpul de luptă. E propus spre decorație.

† Pavel Oltean. D. inv.-director Nicolae Sanzian ne anunță, că bunul român **Pavel Oltean** și credinciosul nostru vechiu abonent, învățător-dirigent a școlii grănițerești din Hațeg, timp de peste 30 ani, în urma unui morb greu s'a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, în 22 Febr. a. c. în vârstă de 71 ani. În-mormântarea s'a făcut cu toată pompa ce se cuvine unui brav și bun român. Intreagă viața sa s'a consacrat o cauzei românești, luând parte ca membru activ în toate acțiunile pentru binele și prosperarea poporului român. Imitați-l cu toții și vă rugați pentru el.

Textul convențiunii româno-bulgare. Ziarul bulgar „Dnevnic” publică textul de mai jos al convențiunii româno-bulgare:

I. Se jonctionează linia ferată română, nou construită de lângă Bazargic cu rețeaua de linii ferate româno-bulgare: ambele linii vor fi legate într-un interval de 10 zile. Când se va face jonctiunea se va putea face transportul de mărfuri din și în străinătate prin orice cale din cele două părți contractante. Mărfurile românești vor trece prin Salonic și Taribrod, iar cele bulgare prin Dobrici.

II. Se permite trecerea în transit a vagoanelor cu mărfuri bulgare prin orice port românesc.

III. România va libera vagoanele venite din străinătate, cari au adus în porturile românești mărfuri bulgare. Aceste vagoane vor putea fi încărcate cu mărfuri din Bulgaria pentru străinătate.

Fiecare din părțile contractante va da câte 10 vagoane zilnic pentru tranzitul mărfurilor din sau pentru Bulgaria și din sau pentru România. Tranzitul mărfurilor bulgare se va face prin Dobrici, Ramadan și alte porturi.

Numărul vagoanelor, cari vor intra zilnic în circulațiune, împreună cu cele ce vin din străinătate și acelea ce părțile contractante și le vor oferi va fi de 35. Ele vor circula în toate direcțiunile prin Dobrici sau orice alt port, după nevoile transportului.

Amănunte asupra bombardării mai multor orașe din Ungaria. Se anunță din Viena: Ziarul „Sudslavishe Corespondenz” află următoarele amănunte în ceea ce privește bombardarea Semlinului de către Sârbi:

La 28 Ianuarie, artileria grea sârbă din Topșider, a început bombardarea Semlinului prin surprindere așa că populația nu s'a putut refugia la timp. Primele obuze au căzut în apropierea cazarmei honvezilor, omorând un elev de liceu și doi copilași, cari se aflau pe stradă. Un alt obuz a găurit acoperișul poștei centrale. A mai suferit avarii serioase, hotelul central și alte locuințe particulare. Cel mai mult a suferit cartierul de pe malul Savei și cartierul Franzstadt.

Această bombardare a durat mai multe ore cu o intensitate nemaipomenită.

Bateriile austro-ungare au răspuns bombardării fapt care, după toate aparențele, a produs o impresie penibilă la Belgrad.

Sârbii au bombardat și Mitrovița, oraș de asemenea deschis; artileria austriacă a răspuns bombardând Mitrovița, unde după constatările făcute de aviatorii austro-germani, s'au produs pagube însemnate.

Asupra bombardării insulei Ada-Kaleh, murdă de acolo Șerif Efendi a declarat că bombardarea a pricinuit pagube foarte mari. Artileria austro-ungară a răspuns și acestei bombardări.

Afirmatia survenită din isvor sârbesc, ca și când inundațiile dealungul Savei ar fi pricinuite de ei, nu este adevărată, căci aceste inundații au survenit în urma creșterii naturale a apelor.

Barbariile în războiu. În timp de războiu se suspendă obișnuitele reguli de cruțare a omului și edificiiilor; omorul și incendiul sunt fapte barbare: însă dacă este războiu, este barbarie. Dar unii vor războiu cu mânuși: să nu se ucidă, să nu se bombardeze și să se crute nevinovații — adecă pentru fiecare om să se organizeze o judecată de primă instanță, cu opoziție, apel și recurs.

În enervarea generală, imaginații aprinse au născocit fapte extraordinare; și cum sunt

greu de controlat izbânda și învingerea în luptele mari, cu atât mai mult nu se pot cu precizie constata faptele individuale, și vinele lor.

Orori inutile se comit, fără îndoială; căci în orice țară, — oricât de civilizată, cu cei mai puțini analfabeți, cu disciplina și ordinea cea mai strictă, — există totuși, și în timp de pace penitenciare în cari zac asasini, tâlhari și violatori. Acești declasați, dacă ar fi rămas în țară, tot ar fi făcut nelegiuiri — mai puține, de sigur. Pe câmp de luptă, pe pământ străin, se comit orori. Dar o disciplină mai mică sau mai mare restrânge numărul crimelor, pedepsind sever pe vinovați, sau îl mărește încurajându-i.

Ororile, — așa cum sunt redată în ziarele interesate, pentru captivarea neutralilor, — înduioșează și uimesc. E vorba de oameni așezați câte patru, unul în spatele altuia, la zid, pentru ca să se economisească gloanțele — și executați, în fața femeilor și copiilor lor. Sau se citează cazul unei fetițe, cu brațele tăiate, care își întreabă mama: „oare o să-mi crească iar mânuțele, mamă??”

Nu pomenim poveștile cu oale puse la degete de copil, amestecate cu curechi, și nici alte basme.... Totuși în public, fac impresie „barbariile” aceste; și o impresie care nu trebuie să persiste. (Mișcarea).

Ultima oră.

CRÂNCENE LUPTE LA GRANITA BASARABIEI.

Burdujeni. — Puternice detașamente de cazaci din Caucaz venind în ajutorul Rușilor din Basarabia, au întreprins Duminecă seara un asalt cu baioneta, pentru ca să respingă trupele austro-ungare dela granița Basarabiei, însă, trupele austro-ungare primind și ele în ajutor câteva regimente de honvezii, au dat un contra-atac, care a reușit să respingă pe Cazaci, luându-le 600 de prizonieri, 400 cai precum și însemnat material de războiu.

Se spune, că trupele austro-ungare, profitând de această ocazie, au pătruns în Basarabia ocupând localitatea Mamaliga, primul sat dela graniță. Până în prezent, nesusind știrea oficială, la prefectura din Suceava, dau acestea sub cuvenita rezervă. — Coresp. (Z.)

LUPTLE IN CARPATI.

Budapesta. — Corespondenții de războiu anunță: În Ujoc și Lupkow luptele continuă cu o vehemență potențată. I-am răpit dușmanului avantajele, cari și-le-a câștigat foarte scump. Rușii se apără desperați, pentru ca să nu fie învâluți. Trupele rusești sunt incapabile de a ne ataca.

PREGĂTIRILE DE RĂZBOIU ALE STATELOR-UNITE.

Milano. — „Corriere della Sera” anunță că Statele-Unite vreau să facă din insulele Hawai bază pentru flota lor. Statele-Unite concentrează unitățile de războiu ce le au în Oceanul Pacific în fața insulei Honolulu. După o altă știre în portul dela San Francisco se va construi o stațiune pentru submarine.

RAPORT DIN SURSA TRIPLEI-INTELEGERI DESPRE BOMBARDAREA DARDANELELOR.

Atena. — Ieri 20 de vase engleze și franceze au început bombardarea forturilor interioare ale Dardanelor. După o știre a Agenției Havas vasele anglo-franceze ar fi distrus forturile Dardanos, Sedelbor și Kunkalle; podul Meudert a fost în parte distrus.

IMPRESIA LA VIENA.

Viena. — Fortarea Dardanelor a produs aici mare impresie. Ziarele publică articole prin cari arată, că odată strămtorile și Constantinopolul în mâinile Englezilor, vor fi cedate la încheierea păcii Rusiei.

Redactor responsabil: Constantin Savu.

Librăria diecezană din Arad are depozit mare de ornate și recvizite bisericești (potire, cruci, rîpide, candele, cadelnițe).

Cereți catalog.